Sisäministeriö NEUVOSTORAPORTTI SM2016-00337

KVY Rytkönen Riikka(SM), Gras Jutta(UM), Kartila Marja(UM), Pitkäniitty Matti(UM)

27.06.2016

Asia
OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 9.-10.6.2016, SISÄASIAT

Kokous
Oikeus- ja sisäasiat -neuvosto 09.06.2016 - 10.06.2016

Ampuma-asedirektiiviä koskeva yleisnäkemys hyväksyttiin. Monet valtuuskunnat ilmaisivat kuitenkin tyytymättömyytensä ehdotuksen sisältöön, osa sen vuoksi, että se ei mene riittävän pitkälle ja osa sen vuoksi, että säätely on liian tiukkaa. Suomi hyväksyi yleisnäkemyksen ja oli tyytyväinen, että sen reserviläiskysymys on huomioitu tekstissä.

Neuvosto hyväksyi tietojenvaihtoa koskevan tiekartan, joka ohjaa tulevien vuosien työtä. KOM:n tiedonannon pohjalta perustettu korkean tason työryhmä kokoontuu enasimmäisen kerran 20.6.2016.

Terrorismin torjunnan osalta saatiin terrorismin torjunnan koordinaattorin (CTC) selvitys jäsenvaltioiden aktiivisuudesta olemassa olevien järjestelmien ja mahdollisuuksien hyödyntämisestä tietojen vaihdon tehostamiseksi. Lisäksi CTG:n (Counter Terrorism Group, terrorisminvastainen työryhmä) edustaja kertoi, miten yhteistyötä sen piirissä on tehostettu viimeisten terrori-iskujen jälkeen. Erityinen tietojenvaihtoalusta on perustettu.

Neuvosto otti tiedoksi sisäisen turvallisuuden strategiaa koskevan täytäntöönpanoraportin.

Muuttoliikettä koskevassa asiakohdassa kuultiin PJ:n, KOM:n ja Kreikan näkemykset EU-TR -yhteistyön tilanteesta. Puheenvuoroissa korostettiin EU-TR -yhteistyön merkitystä ja sen jatkuvuuden turvaamisen tärkeyttä tilanteen pitämiseksi hallinnassa. Esiin nostettiin tarve toistaa edellisen OSA-neuvoston viesti siitä, että Turkki on ensimmäinen turvapaikkamaa ja turvallinen kolmas maa.

Georgian, Ukrainan, Turkin ja Kosovon viisumivapautta koskeneessa keskustelussa muutamat jäsenmaat nostivat esiin yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä muuttoliikkeeseen liittyvät riskit viisumivapauksissa, ja totesivat, että viisumivapausratkaisut on kyettävät tätä taustaa vasten perustelemaan myös omille kansalaisille. Suomi kannatti Georgian ja Ukrainan viisumivapautta ja korosti liikkuvuuden merkitystä Itäisten kumppanuuden yhteistyössä. Päätöksiä viisumivapauksista ei tehty ja keskustelua niiden osalta jatketaan.

PERJANTAI 10. KESÄKUUTA 2016 (10.00)

SISÄASIAT

Lainsäädäntökäsittelyt

11. **Aseet:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin 91/477/ETY muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
= Yleisnäkemys
9841/16 GENVAL 66 JAI 527 MI 421 COMPET 355 COMIX 425 CODEC 816

PJ viittasi sekakomiteassa käytyyn keskusteluun ja totesi, että yleisnäkemys on hyväksytty.

KOM oli tyytyväinen, että kompromissi on vahvistettu. Se on merkittävä askel eteenpäin. KOM olisi ollut tyytyväisempi, jos ehdotus olisi ollut kunnianhimoisempi puoliautomaattiaseiden ja keräilijöiden suhteen. KOM toivoi, että näistä asioista voitaisiin huolehtia trilogeissa.

12. **Viisumivapaus**
a) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Georgia) (ensimmäinen käsittely)**
b) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Ukraina) (ensimmäinen käsittely)**
c) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Turkki) (ensimmäinen käsittely)**
d) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Kosovo□) (ensimmäinen käsittely)**
□ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.
= Tilanneselvitys

PJ viittasi sekakomitean keskusteluun ja totesi, että viisumivapauden keskeytysmekanismin tehostamisesta saavutettiin neuvoston yleisnäkemys 20.5. Parlamentti äänestää kannastaan heinäkuussa. Keskeytysmekanismin edistyminen on tärkeää, koska monille jäsenmaille se on viisumivapauksien ennakkoehto. Georgian viisumivapaudesta tullaan keskustelemaan tulevassa ulkoasiainneuvostossa ulkopoliittisesta näkökulmasta. Keskustelua Ukrainan sekä Kosovon viisumivapauksista jatketaan virkamiestasolla.

13. Euroopan rajavartiolaitos: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan raja- ja rannikkovartiostosta sekä asetuksen (EY) N:o 2007/2004, asetuksen (EY) N:o 863/2007 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
= Tilanneselvitys
9716/1/16 REV 1 FRONT 235 SIRIS 94 CODEC 801 COMIX 421

PJ viittasi sekakomitean keskusteluun ja totesi, että neuvottelut parlamentin kanssa aloitettiin 31.5. Keskusteluja on käyty hyvässä hengessä. Ensimmäisessä trilogissa keskusteltiin kannoista yleisesti ja toisen trilogin aiheena olivat keskeiset poliittiset kysymykset. Suunniteltuja trilogeja on vielä kaksi, joista toinen on toivottavasti myös viimeinen. Keskustelujen edistyminen on kuvattu raportissa. Lopuksi PJ kiitti parlamenttia ja komissiota hyvästä yhteistyöstä.

14. Muut asiat

a) Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

b) Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen

i) Dublin: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta (uudelleenlaadittu toisinto) **(ensimmäinen käsittely)**
8715/16 ASILE 11 CODEC 613

ii) Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO): Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) No 439/2010 kumoamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
8742/16 ASILE 12 CODEC 619
+ ADD 1

iii) Eurodac: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten [kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013] tehokkaaksi soveltamiseksi, alueella laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämiä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevia pyyntöjä varten (uudelleenlaadittu teksti) **(ensimmäinen käsittely)**
8765/16 ASILE 13 EURODAC 3 ENFOPOL 132 CODEC 630
= Komission tiedotusasia

KOM viittasi huhtikuun OSA-neuvostossa käytyihin keskusteluihin yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän (CEAS) uudistamisesta. Tuolloin oli todettu, että status quo ei ole ratkaisu. Muuttoliikekriisi on tuonut esiin järjestelmän heikkouksia. Se on myös osoittanut, ettei ole mahdollista jättää yhtä jäsenmaata yksin kriisin keskelle. KOM on antanut kunnianhimoisen paketin, jolla pyritään antamaan suojelua sitä tarvitseville.

KOM ei lyhyessä esittelyssään mennyt ehdotusten yksityiskohtiin, vaan viittasi siihen, että ehdotusten käsittely on aloitettu työryhmätasolla ja jäsenmaiden ensimmäisiä reaktioita on jo kuultu. Palautetta on saatu erityisesti korjaavasta jakomekanismista ja taloudellisesta solidaarisuudesta. Myös perheenjäsenen määritelmän laajennukseen on suhtauduttu kriittisesti. KOM katsoo, että kyseessä on tasapainoinen ehdotus. KOM tietää, että osa jäsenmaista odottaa CEAS II -pakettia voidakseen ottaa

kantaa kokonaisuuteen. KOM antaa tämän jälkimmäisen paketin heinäkuun alussa. On hyvä tarkastella CEAS-ehdotuksia yhtenä pakettina, joka tulee saada toimintaan mahdollisimman pikaisesti.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

15. Etenemissuunnitelma tietojenvaihdon ja -hallinnan kehittämiseksi mukaan luettuna yhteentoimivuusratkaisut oikeus- ja sisäasioiden alalla
= Keskustelu/Hyväksyminen
9368/1/16 REV 1 JAI 478 COSI 92 FRONT 224 ASIM 80 DAPIX 80
ENFOPOL 157 SIRIS 90 DATAPROTECT 57
VISA 165 FAUXDOC 23 COPEN 172 ENFOCUSTOM 91
+ REV 1 COR 1

PJ esitteli lyhyesti valmistelemansa tiekartan tietojen vaihdosta, jonka tarkoituksena on toiminnan tehostaminen ja integroidumman järjestelmän aikaan saaminen. PJ korosti sitä, että lainvalvontatietoja tulee vaihtaa, ellei juridisia tai operatiivisia esteitä ole. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös KOM:n aiemmin antama tiedonanto tietojärjestelmistä, jonka puitteissa on perustettu erityinen korkean tason ryhmä valmistelemaan asiaa. Tiekartta on elävä asiakirja, jota päivitetään.

KOM totesi, että jo olemassa olevien yhteistyösäännösten, kuten Prüm ja Schengen, täytäntöönpano ontuu ja sillä on seurauksia turvallisuuteen. KOM korosti myös virastojen tietojen saannin tärkeyttä jäsenvaltioilta. Korkean tason ryhmä kokoontuu 20.6 ja se luo teknisen pohjan jatkotyölle yhden vuoden aikana. Tulevista hankkeista KOM mainitsi ESTA:n ja Entry-exitin, joista viimeksi mainitun kohdalla KOM katsoi, että sen ei tulisi sisältää vapaan liikkuvuuden piiriin kuuluvia henkilöitä, koska se on juridisesti huono ajatus.

Useat valtuuskunnat kommentoivat hanketta. Muutamat jäsenmaat toivat esille sen, että Schengenin jäsenmaiden ja siihen kuulumattomien maiden väliset aukot tiedonsaannissa tulee kattaa. Lisäksi korostettiin teknologian roolia Schengenin toiminnan takaamisessa, tietojärjestelmien käyttäjälähtöisyyttä, turvallisuusvaatimusten ja tietosuojan välistä tasapainoa, sekä vierastaistelijailmiön torjunnan tehostamista. Korkean tason ryhmä on tärkeä elementti, ja jatkotyötä tulee seurata ja neuvostoa tulee tiedottaa edistymisestä. Esille nostettiin myös rahoituksen löytyminen toimenpiteille.

PJ lopetti keskustelun todeten, että valtuuskunnat ovat sitoutuneet yksityiskohtaiseen suunnitelmaan, jota tulevat pj:t panevat täytäntöön.

16. Terrorismin torjunta: Tietokantoihin syöttäminen ja niistä hakeminen (rajoitettu kokoonpano)[1]
= Keskustelu
9795/16 JAI 519 COSI 95 FRONT 237 ASIM 85 DAPIX 92 ENFOPOL 174
SIRIS 95 DATAPROTECT 60 VISA 190 FAUXDOC 24
COPEN 186

Asian käsittely jakaantui Unionin terrorisminvastaisten toimien koordinaattorin (CTC) esitykseen siitä, miten jäsenvaltiot hyödyntävät käytössä olevia tietojärjestelmiä, ja CTG:n (Counter Terrorism Group, terrorisminvastainen työryhmä) toimintaa esittelevään osioon.

[1] Schengenin säännöstöön osallistuvien valtioiden ollessa poikkeuksellisesti läsnä.

CTC kertoi asiakirjansa keskittyvän tällä kertaa Europolin ja Eurojustin hyödyntämiseen, ja siinä on kuvattu myös hyviä kokemuksia ja käytäntöjä. **CTG**:n edustaja puolestaan kertoi ryhmän työstä ja siitä, mitä viimeisten kuukausien aikana on tehty. Lisäksi esiteltiin CTG:n tiedonvaihtoalustaa, joka päätettiin perustaa marraskuun 2015 terrori-iskujen jälkeen.

17. Sisäinen turvallisuus: EU:n uudistetun sisäisen turvallisuuden strategian täytäntöönpanokertomus (2015–2020)
= Keskustelu
9151/16 JAI 425 COSI 88 CATS 38 ENFOPOL 152 ENFOCUSTOM 69
DAPIX 77 SIRIS 85 GENVAL 61 CORDROGUE 24 DROIPEN 91 COPEN 162 FREMP 85

PJ totesi, että turvallisuusagendan täytäntöönpanossa on edistytty hyvin. Tästä on esimerkkeinä asedirektiivi ja Frontex. Monet muutkin hankkeet ovat edistyneet ja Brysselin iskuilla oli nopeuttava vaikutus. PJ mainitsi esimerkkeinä Schengenin rajasäännöstön muuttamisen ja terrorismin torjuntaa koskevan direktiivin. Operatiivisina toimina ovat tullien toimintasuunnitelma, RAN asiantuntijakeskus, taloudellisten asioiden rikostutkintaa koskevat päätelmät, rikosteknistä aluetta koskevat päätelmät, työssä tapahtuvaa riistoa koskevat päätelmät (ihmiskauppa) sekä hallinnollista rikostorjuntaa koskevat päätelmät. PJ totesi, että terrorismia koskeva yhteinen uhka-analyysi on vielä tulossa.

KOM nosti esille tietojen vaihdon ja PNR:n, sekä terrorismin torjuntaa koskevat aloitteet. Lisäksi KOM kertoi, että myös CBRN:n (kemiallisten, biologisten, radiologisten ja ydinuhkien) ja kriittisten infrastruktuurien suojelun (CIP) osalta on tulossa ehdotuksia. CIP:n osalta järjestetään konferenssi 15.6. ja sen aiheena on yhteiset kriteerit tietyissä laitoksissa työskentelevien henkilöiden tarkistamiseksi. CBRN:n ja räjähteiden osalta tullaan antamaan toimintasuunnitelma syksyllä. Viimeksi mainitun kohdalla tehdään hyvää yhteistyötä USA:n kanssa. KOM toivoi, että yhteisen, terrorismia koskeva uhka-arvion kohdalla edistytään ja että turvallisuuspalvelut ja lainvalvontayhteisöt tiivistäisivät yhteistyötään. KOM tulee antamaan toimenpidepaketin radikalisoitumisen estämiseksi.

PJ totesi, että neuvosto otti seurantaraportin tiedoksi.

18. Muuttoliike
a) EU:n ja Turkin julkilausuman (18. maaliskuuta 2016) täytäntöönpano
b) Kehitys keskisellä Välimerellä
= Keskustelu

Asiakohta käsiteltiin sekakomiteassa.

Lounaalla ministerit käsittelivät kehitystä keskisellä Välimerellä sekä KOM:n antaman tiedonannon pohjalta muuttoliikkeen ulkoista ulottuvuutta. KOM:n tiedonantoa kiiteltiin laajasti. Keskusteluissa nousivat esiin erityisesti Egypti ja Libya. Seuraavaksi tiedonantoa käsitellään ulkoasiainneuvostossa. Suomen puheenvuorossa nostettiin tiedonannossa mainittujen maiden lisäksi prioriteetteina esiin Afganistan ja Somalia. Lisäksi kiinnitettiin huomiota Libyan tilanteen vakauttamisen merkitykseen muuttoliikkeiden hallinnoinnin näkökulmasta.

19. Muut asiat
a) EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasioiden alan ministerikokous, Amsterdam, 1. ja 2. kesäkuuta 2016
= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

9920/16 JAIEX 56 RELEX 485 ASIM 87 JAI 537 VISA 194 FRONT 242
COTER 61 DATAPROTECT 61 COPEN 190 CRIMORG 55 EUROJUST 73 USA 35

PJ kertoi, että kokouksessa allekirjoitettiin tietosuojaa koskeva umbrella-sopimus. Terrorisminvastainen yhteistyö oli vahvasti esillä ja sitä kiiteltiin, ja sen puitteissa keskusteltiin tietojen vaihdosta ja asiantuntijoiden lähettämisestä. Maahanmuuton osalta USA vahvisti sitoumuksen uudelleensijoittaa syyrialaisia.

KOM kertoi kokouksen olleen rakentava ja hedelmällinen. Nimenomaan turvallisuusasiat olivat vahvasti esillä ja USA tunnusti unionin turvallisuus- ja rajavalvontatyön merkittävyyden. KOM mainitsi vielä laajenevan yhteistyön CBRN:n puitteissa.

b) Korkean tason kokouksen "kyberturvallisuus" (Amsterdam 12. ja 13. toukokuuta 2016) jatkotoimet
= Puheenjohtajavaltion tiedotusasia
8861/16 CYBER 51 RELEX 436 TELECOM 94 PROCIV 35

Neuvostossa saatiin tietoja korkean tason tietoverkkokonferenssista. Kyseessä on ajankohtainen aihe, joka iskun sattuessa aiheuttaa suuria taloudellisia menetyksiä. Valmiuksia tulee vahvistaa ja tuore verkko- ja tietoturvadirektiivi (NIS) tulee panna täytäntöön. Poliittisella tasolla on tarpeen edistää toimia ja identifioida edistymisaskeleet. Konferenssia korostettiin yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä operatiivisella ja strategisella tasolla, vaadittiin ohjeistusta, miten iskuja voidaan vastustaa, miten koulutetaan asiantuntijoita ja miten järjestetään kampanjoita ja sertifiointia.

c) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
= Slovakian valtuuskunta esittelee

Tuleva puheenjohtajamaa **SK** kiitteli NL:n ministeriä hyvästä työstä, jonka pohjalta SK jatkaa työtä neuvoston puheenjohtajana ensimmäisellä puheenjohtajuuskaudellaan. Jatkuvuus kuvaakin SK:n puheenjohtajuuskautta hyvin. SK jatkaa raja- ja merivartiojärjestelmäehdotuksen ja älykkäitä rajoja koskevan ehdotuksen käsittelyä. Asialistalla on myös ulkorajojen valvonta, muuttoliikkeen ulkoinen ulottuvuus sekä erityisen tärkeänä aiheena tehokkaat palautukset. Yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää koskevien ehdotusten käsittelyä pyritään edistämään niin paljon kuin mahdollista. Sisäisen turvallisuuden viitekehyksessä tärkeä kysymys on tietojenvaihto. Myös asedirektiivin käsittelyä jatketaan. SK:n ministeri kutsui ministerikollegansa epäviralliseen OSA-neuvostoon Bratislavaan 7.7.2016 ja muistutti EMN:n konferenssista 6.7.2016 ja syyskuussa järjestettävästä Prahan prosessin ministerikonferenssista. **KOM** kehui NL:n ministeriä hyväksi kriisin hallinnoijaksi ja kiitteli siitä, että NL on vienyt kaudellaan eteenpäin lukuisia lainsäädäntöaloitteita.

<u>SEKAKOMITEAN kokous (PERJANTAI 10. KESÄKUUTA 2016 – klo 10.00)</u>

1. **Aseet:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annetun neuvoston direktiivin 91/477/ETY muuttamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
= Periaatekeskustelu
9841/16 GENVAL 66 JAI 527 MI 421 COMPET 355 COMIX 425 CODEC 816

PJ totesi direktiiviehdotuksen nopean valmisteluaikataulun vuoden 2015 lopulla. Keskusteluissa on nostettu esiin useita kansallisia traditioita, joihin aseiden käyttö liittyy. Toisaalta on täytynyt pitää

mielessä turvallisuusnäkökulmat. Ehdotuksessa on toteutettu yleinen kielto, johon on sallittu rajoitetusti poikkeuksia. Myös aseiden merkitseminen ja niitä koskevien tietojen vaihtaminen rajojen yli on säännelty, jotta aseita voidaan jäljittää. Pj:n mielestä Coreperissa 8.6 saavutettiin vankka pohja ehdotukselle.

Käydyssä keskustelussa muutama jäsenmaa ilmaisi tyytymättömyytensä siihen, että ehdotuksessa ei voitu mennä pidemmälle ja sopia tiukemmista säännöksistä, mutta ne voivat kuitenkin kompromissin hengessä hyväksyä ehdotuksen. Huolena oli, että tällä muutoksella ei kyetä saavuttamaan tavoitetta estää aseiden päätyminen rikollisten ja terroristien käsiin. Tekstiin ei tulisi enää hyväksyä lievennyksiä.

Jotkut valtuuskunnista esittivät asioita, joihin tulee jatkossa kiinnittää huomiota. Näitä olivat mm. konvertoidut puoliautomaattiset aseet, aseiden luovutuksen tapahtuminen etäkaupassa kasvotusten, täytäntöönpanoaika ja aseiden jäljitettävyys.

FI ilmaisi tukensa kompromissille ja oli tyytyväinen, että sen päähuoli, vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarpeet, on ymmärretty ja huomioitu ehdotuksessa.

KOM muistutti siitä, että tätä lainsäädäntöä haluttiin jäsenvaltioiden toimesta. Tulee saavuttaa vähimmäistaso yhteisymmärryksessä terrorismin ja rikollisuuden torjunnassa. Direktiiviin tulee sisällyttää mahdollisimman vähän poikkeuksia ja aukot tulee täyttää. KOM ilmaisi olevansa odottavalla kannalla ja kiinnittävänsä erityistä huomiota sotilastyyppisiin aseisiin, kuten MR15. Keräilijöitä koskevien säännösten tulee olla tiukat. KOM sanoi myös monien jäsenvaltioiden olleen valmiita menemään pidemmälle.

PJ veti yhteen käydyn keskustelun todeten, että ehdotus sallii monenlaisten aseiden hallussapidon jatkossakin, vaikka joidenkin valtuuskuntien mielestä ehdotus on liian rajoittava. Pj katsoi, että kompromissi on saavutettu ja että esitettyjä huolia voidaan ottaa esiin trilogeissa.

2. Muuttoliike

a) EU:n ja Turkin julkilausuman (18. maaliskuuta 2016) täytäntöönpano
b) Kehitys keskisellä Välimerellä
= Keskustelu

PJ kertasi tilanteen Kreikassa: saarilla on noin 8 000 henkilöä ja mantereella noin 50 000. On tärkeä saada palautukset Turkkiin toimimaan. On myös noudatettava muuttajien kohtelua koskevia humanitaarisia standardeja. Työtä edellytetään kaikilta. Jäsenmailta edellytetään paikkailmoituksia sekä 1:1 –järjestelyn että vapaaehtoisen humanitaarisen maahanpääsyn järjestelmän (VHAS) puitteissa. On jatkettava ennen 20.3.2016 EL:aan saapuneiden turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja. EASO tarvitsee edelleen asiantuntija-apua, erityisesti turvapaikkapuhuttelijoita. KOM, neuvosto ja UNHCR ovat jo aiemmin todenneet, että TR on turvallinen kolmas maa ja ensimmäinen turvapaikkamaa. Neuvoston on tarve toistaa tämä viesti myös tänään.

KOM viittasi EU-TR –yhteistyöllä saavutettuihin tuloksiin. Tulijamäärät Eurooppaan ovat olennaisesti vähentyneet. KOM katsoo, että TR on ensimmäinen turvapaikkamaa ja turvallinen kolmas maa. Tilanne hotspoteissa on huolestuttava niiden ylikansoituksen vuoksi (8 500 henkilöä). Osa turvapaikanhakijoista, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia, on siirretty mantereelle ja näitä siirtoja tulisi nopeuttaa. Myös luvan saaneet tulee siirtää nopeasti pois saarilta. 1:1 –järjestelyn puitteissa on uudelleensijoitettu 383 henkilöä ja heinäkuun loppuun mennessä ollaan vastaanottamassa 1 700 henkilöä. KOM:n mukaan tavoitteena tulee olla 2 000 henkilöä/kk. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan paikkailmoituksia kaikilta jäsenmailta. Edistystä on tapahtunut myös siitä,

että Idomeni on nyt evakuoitu. On tarve nimetä koordinaattorit hotspotteihin ja lisätä asiantuntijoiden määrää EL:n turvapaikkavirastossa. Myös hakemusten käsittelyyn tarvitaan lisää asiantuntijoita. Näköpiirissä on, että sisäisten siirtojen määrät tulevat kasvamaan merkittävästi. KOM peräänkuulutti lopuksi tukea EL:lle ja tilanteen hallinnassa pitämisen tärkeyttä.

EL kertoi toimista edellisen neuvoston kokouksen jälkeen. EL tarvitsee edelleen apua palautuksissa, ilman huoltajaa olevien alaikäisten sisäisissä siirroissa ja hotspottien hallinnoinnin kehittämisessä.

Keskustelussa korostettiin EU-TR –yhteistyön merkitystä ja oltiin huolissaan siitä, ettei palautuksia EL:sta ole saatu kunnolla toimimaan. Humanitaarinen tilanne hotspoteissa heikkenee, jos palautettavien määrät eivät kasva. Jäsenmaat ovat yhdessä sitoutuneet toteuttamaan EU-TR -yhteistyötä. Kansainvälistä suojelua tarvitsevien oikeudet tulee taata.

Jäsenmaat kertoivat myös osallistumisestaan sisäisiin siirtoihin ja uudelleensijoittamiseen, sekä muuhun EU-TR-julkilausuman toimeenpanoon. Joissakin puheenvuoroissa tuotiin esiin se, että osallistumisessa pitää huomioida muutkin kontribuutiot kuin pelkkä ihmisten siirtäminen. Jäsenvaltion tulisi itse voida vaikuttaa siihen, millä tavalla se osallistuu yhteistyöhön. Keskusteluun nousi myös suojelun antamisen ja turvallisuuden välinen suhde, yhteistyö alkuperä- ja kauttakulkumaiden kanssa, ulkorajojen turvaaminen ja ihmissalakuljetuksen torjuminen. Uudelleensijoittamisen nopeuttamiseksi toivottiin joustavampia ja vähemmän byrokraattisia menettelyjä.

Frontex kertoi toimista Kreikassa Poseidonin puitteissa, ja Tritonista, jonka toiminta-alueella haasteet ovat olleet kasvussa. Frontex pysyttää edelleen vahvan edustuksen EL:ssa, sillä tukea tarvitaan hotspoteissa sekä palautus- ja takaisinottotoimissa. On tärkeä turvata hotspottien toimintakyky kesän mittaan. On pyydetty jälleen asiantuntijoita IT:aan sekä maarajoille, sillä muuttoliikereitit voivat muuttaa suuntaa BG:aan tai muualle Länsi-Balkanin ympäristössä.

KOM vahvisti oman arvionsa TR:sta turvallisena kolmantena maana ja ensimmäisenä turvapaikkamaana. On selvä, että aina edellytetään henkilökohtaista arviointia. TR:lta on saatu vakuudet palautettavien kohtelusta. KOM katsoo, että ne riittävät turvaamaan Geneven pakolaissopimuksen edellytykset. KOM raportoi tulevalla viikolla EU-TR –yhteistyöstä.

PJ piti tärkeänä, että palautukset saadaan käyntiin mahdollisimman pian. Jäsenmaiden tulee tukea nopeita palautuksia antamalla tukea EASOlle ja Frontexille. EASO:n tulisi viestittää, että 20.3. jälkeen saapuneiden on jäätävä EL:n saarille. On jatkettava sisäisiä siirtoja keskittyen manner-Kreikassa oleskeleviin turvapaikanhakijoihin. On myös kiinnitettävä huomiota nuorimpiin (alle 10 v.) ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin.

3. Viisumivapaus

a) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Georgia) (ensimmäinen käsittely)**

b) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Ukraina) (ensimmäinen käsittely)**

c) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Turkki) (ensimmäinen käsittely)**

d) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta **(Kosovo□) (ensimmäinen käsittely)**
□ Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.
= Tilanneselvitys

PJ totesi, että neuvosto on hyväksynyt kantansa viisumivapauden keskeytysmekanismin tehostamiseen ja parlamentti äänestää kannastaan todennäköisesti 12.7.2016. Toukokuun OSA-neuvostossa käytiin yleiskeskustelu neljän maan viisumivapaudesta. Kaikki jäsenmaat ovat yksimielisiä siitä, että viisumivapauden ehtona on kaikkien askelmerkkien täyttyminen. Tällä kertaa on tarkoitus keskustella siitä miten viisumivapauksien kanssa edetään. Coreper on keskustellut Georgian viisumivapaudesta useamman kerran, mutta riittävää enemmistöä ei ole saatu ehdotuksen taakse. Tämän vuoksi Pj pyysi jäsenmaita kertomaan näkemyksensä tarvittavista toimista. Ukrainan ja Kosovon osalta keskustelua jatketaan virkamiestasolla.

COM totesi, että viisumidialogit perustuvat ehdokasmaiden saavutuksiin, mutta myös EU:n tulee olla uskottava. Tämä on tärkeä asia suhteessa näihin neljään maahan. COM totesi ymmärtävänsä, että viisumivapauksiin liittyy huolia turvallisuudesta, mutta mm. uudistetulla keskeytysmekanismilla voidaan entistä paremmin vastata ongelmiin. Komissaari totesi, ettei keskeytysmekanismin käsittely saisi hidastaa viisumivapauksien toteutumista. Libe-valiokunta äänestää kannastaan heinäkuussa ja myös parlamentti on luvannut priorisoida kyseisen ehdotuksen käsittelyä.

Viisumivapauksiin kriittisesti suhtautuvien puheenvuoroissa keskeisenä asiana nousi esiin organisoituihin rikollisryhmiin liittyvät ongelmat, jotka koskevat sekä turvapaikkajärjestelmän hyväksikäyttämistä, että mahdollisen viisumivapauden hyödyntämistä. Toinen keskeinen kysymys liittyy viisumivapauksista päättämisen ajoitukseen. Viime vuosien kokemukset ovat osoittaneet toimivan keskeytysmekanismin merkityksen, kun viisumivapaista maista on tullut runsaasti turvapaikanhakijoita. Tämän vuoksi monet pitivät tärkeänä, että keskeytysmekanismin tulee olla voimassa ennen viisumivapauksia. On kyettävä myös varmistamaan, että viisumivapaudelle asetetut ehdot täyttyvät myös viisumivapauden saamisen jälkeen.

Viisumivapauksia kannattavat totesivat, että viisumivapaus on nähtävä myös motivoivana asiana. Viisumivapausdialogin pohjalta ehdokasmaiden hallitukset ovat tehneet merkittäviä kansallisia uudistuksia, ja viisumivapaus yhdistettynä tehokkaaseen keskeytysmekanismiin antaa tärkeän signaalin uudistusten ylläpitämiseksi. Viisumivapauksien lykkääminen heikentää EU:n luotettavuutta kumppanina.

FI painotti viisumivapausprosesseissa etenemistä sovittujen ehtojen täyttyessä ja tuki Georgian sekä Ukrainan viisumivapautta. Liikkuvuus on osa tiivistyvää yhteistyötä Itäisen kumppanuuden maiden kanssa.

PJ totesi, ettei asian ratkaisu ole näköpiirissä, koska tänäänkään ei saatu ehdotusten taakse riittävää enemmistöä. Osa maista ilmaisi huolensa viisumivapauksien osalta ja osa pettymyksensä tilanteeseen. On hyvin mahdollista, että asiaa käsitellään ulkoasiainneuvostossa ja on muistettava että kyse on tiukasta, mutta reilusta prosessista. PJ jatkaa kompromissin etsimistä ja keskustelu jatkuu Coreperissa.

4. **Euroopan rajavartiolaitos:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan raja- ja rannikkovartiostosta sekä asetuksen (EY) N:o 2007/2004, asetuksen (EY) N:o 863/2007 ja neuvoston päätöksen 2005/267/EY kumoamisesta **(ensimmäinen käsittely)**
= Tilanneselvitys
9716/1/16 REV 1 FRONT 235 SIRIS 94 CODEC 801 COMIX 421

PJ totesi, että EP:n neuvottelumandaattiäänestyksen jälkeen on järjestetty trilogitapaamisia ja teknisiä tapaamisia. PJ lupasi jatkaa nopeaa ja tehokasta työskentelyä hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi ja muistutti, että jäsenmaille on myös jaettu myös Frontexin pääjohtajan raportti valmistelutoimenpiteistä.

COM korosti asian tärkeyttä ja lupasi tukea nopeaa prosessia, jotta pysytään kunnianhimoisessa aikataulussa. Lisäksi COM muistutti, että huhtikuussa sovittiin valmistelujen aloittamisesta, jotta uudet mekanismit saadaan käyttöön välittömästi asetuksen voimaantulon jälkeen.

5. **Muut asiat**
= Puheenjohtajavaltio tiedottaa käsiteltävänä olevista säädösehdotuksista

PJ kertoi käsittelyssä olevista lainsäädäntöhankkeista.

Suomen edustajat
Valtiosihteeri Olli-Pekka Heinonen ja pysyvä edustaja Vierros-Villeneuve sekä muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	aseet, maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, osa-neuvosto, pakolaiset, rajavalvonta, Schengenin sopimus, terrorismi, Turkki, turvapaikanhakijat, ulkorajat, viisumit, tietojenvaihto oikeus- ja sisäasioissa
Hoitaa	**OM, PLM, SM, UM**
Tiedoksi	EUE, OKM, PE, STM, TEM, TPK, TRAFI, TULLI, VM, VNK, YM